

Bevarandeplan för Natura 2000-området Sillbotorp

Områdesnummer: SE0250184

Areal: 4,2 ha

Kommun: Skinnskatteberg

Lägesbeskrivning; Ca 6 km söder om
Skinnskatteberg

Ägandeförhållande: Privat

Områdestyp: SAC (enligt art- och habitat-
direktivet)

föreslaget som pSCI april 2004
fastställt som SCI januari 2005
förklarat som SAC mars 2011

Ingående naturtyper: Silikatgräsmarker (6270)

Ingående arter: -

Nuvarande skyddsform utöver Natura 2000
oskyddat, omfattas av EU:s miljöstöd

Bevarandeplan fastställd/uppdaterad:
December 2012

För varje Natura 2000-område finns en bevarandeplan. Den ger en beskrivning av området och dess naturvärden (naturtyper och arter), vad som kan skada eller påverka naturvärdena samt vad som krävs för att de ska finnas kvar. Bevarandeplanen ska fungera som en hjälp för fortsatt bevarande av naturvärdena i Natura 2000-området och som ett underlag vid eventuella tillståndsprövningar enligt miljöbalken.

Bevarandeplanen ska vara ett levande dokument och den kommer att ändras och kompletteras när ny kunskap erhålls för området eller om naturvårdsinriktad skötsel och om arters ekologi.

Innehåll

1.1	Vad är Natura 2000?.....	2
1.1.1	Natura 2000-områden i Västmanlands län	2
1.1.2	Tillståndsplikt och samråd.....	2
1.1.3	Övrigt regelverk för området	3
1.2	Områdesbeskrivning	3
1.3	Syfte	3
1.4	Ingående naturtyper enligt art- och habitatdirektivet.....	3
1.5	Definition av naturtyper samt bevarandemål	4
1.5.1	Silikatgräsmarker (6270).....	4
1.6	Hotbild - vad kan påverka naturtyperna negativt?	4
1.7	Bevarandeåtgärder	4
1.8	Uppföljning.....	5
1.9	Förankring av området och bevarandeplanen	5
1.10	Typiska arter	5
1.10.1	Silikatgräsmarker (6270).....	6
1.11	Litteratur	7

Bilaga: Naturtypskarta

Vad är Natura 2000?

Livsmiljöerna för vilda djur och växter krymper i snabb takt och många arter hotas av utrotning. Länderna i EU samarbetar därför för att försöka bevara det europeiska växt- och djurlivet för framtida generationer genom att bygga upp ett s.k. ”ekologiskt nätverk” av naturområden som kallas Natura 2000. Arbetet grundas på två EU-direktiv, *fågeldirektivet* och *art- och habitatdirektivet*.

I Natura 2000 finns korkekslundar i Spanien, blommande alpängar i Österrike, vidsträckta ekskogar i England. Här ingår Europas mest värdefulla fågelmarker likväl som våtmarker med utrotningshotade grodor. Varje medlemsland ansvarar för att naturen inom landets områden får rätt skydd och skötsel så att naturvärdena bevaras på lång sikt. Grundprincipen är då att skogar ska få utvecklas till naturskogar, ängar ska även i framtiden skötas som ängar och laxen ska kunna vandra upp i vattendragen.

Skapandet av Natura 2000 är den Europeiska Unionens bidrag till förverkligandet av intentionerna i bl.a. Bernkonventionen och konventionen om biologisk mångfald.

1.1.1 Natura 2000-områden i Västmanlands län

I Västmanlands län finns 81 av regeringen beslutade Natura 2000-områden (t.o.m. år 2009) som sammanlagt har en yta av ca 25 000 ha varav 11 000 ha är vatten. Ca 75 % av dessa är skyddade som naturreservat, biotopskydd eller motsvarande. Avsikten med områdena är att bevara speciella, i EU-direktiven bestämda naturtyper och arter. I länet förekommer 22 av dessa naturtyper och ca 100 djur- och växtarter. Arbetet med att utse områden har pågått sedan EU-inträdet 1995.

1.1.2 Tillståndsplikt och samråd

För att inte skada Natura 2000-områdenas värden krävs tillstånd, enligt 7 kap 28a § miljöbalken, för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. *Även verksamheter eller åtgärder utanför ett Natura 2000-område omfattas av tillståndsplikt om de på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område.* Så kan t.ex. byggnation av väg eller hus, avverkningar i eller i omedelbar närhet av ett område och alla åtgärder som kan påverka hydrologin i Natura 2000-området vara tillståndspliktiga. Eftersom det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som kan påverka naturvärdena i ett område bör man samråda med Länsstyrelsen innan man påbörjar en åtgärd. Om det rör sig om en skogsbruksåtgärd ska man istället ha samråd med Skogsstyrelsen innan en åtgärd påbörjas.

Tillstånd krävs inte för skötsel och förvaltningsåtgärder som direkt hänger samman med eller är nödvändiga för skötseln och förvaltningen av det berörda området samt för verksamheter som påbörjats före och pågick den 1 juli 2001. Förändringar av sådana verksamheter kan däremot vara tillståndspliktiga.

Om ett nekat tillstånd innebär att pågående markanvändning avsevärt försvåras är verksamhetsutövaren ersättningsberättigad.

1.1.3 Övrigt regelverk för området

Natura 2000-området Sillbotorp berörs även av annan lagstiftning. Här nedan listas några regelverk som styr vad man får göra i området.

- Delar av objektet berörs av strandskyddet, som gäller 25 m från vattendrag.

1.2 Områdesbeskrivning

Natura 2000-området Sillbotorp är belägen i småbrukslandskapet söder om Skinnskatteberg. Området består av en öppen naturlig betesmark med en mängd hävdgynnade arter, som t.ex. kattfot, blåsuga och rödkämpar. Marken är i stort opåverkad av produktionshöjande åtgärder som gödsling. I områdets centrala del finns en hållmark som är bevuxen med gamla hagmarksbjörkar och en del tall. I hela hagen växer det rikligt med en. Sillbotorp är dessutom en mycket intressant lokal för ängssvampar, man har i området hittat hela 15 arter av vaxskivlingar varav de rödlistade svamparna grålila vaxskivling, scharlakansvaxskivling och mjölröding är några.

Området anmäldes till Natura 2000 på grund av att det är en fin hage med lång beteskontinuitet och med hagmarksflora över en stor del av ytan.

1.3 Syfte

Syftet med Natura 2000-området är att varje naturtyp som finns i området ska bidra till att upprätthålla s.k. gynnsam bevarandestatus inom sin biogeografiska region¹.

För naturtyperna innebär det att de naturtyper som finns i området (tabell 1), inklusive dess strukturer, funktioner och typiska arter ska bevaras på samma nivå eller förbättras. Med typiska arter menas vissa utvalda arter som är typiska för naturtypen (för mer information om typiska arter, se avsnitt 1.10).

1.4 Ingående naturtyper enligt art- och habitatdirektivet

Tabell 1. I tabellen anges de naturtyper (fullständigt namn på naturtypen anges inom parentes) som anmälts enligt art- och habitatdirektivet, dess areella utbredning samt bevarandestatus för naturtyperna. Naturtypernas ungefärliga utbredning framgår av kartbilagan.

Kod	Naturtyp	Areal (ha)	Bevarandestatus
6270	*Silikatgräsmarker (Artrika silikatgräsmarker nedanför trädgränsen)	3,9	Gynnsam

* = Prioriterad naturtyp

¹ EU har indelats i 9 biogeografiska regioner baserat på huvudsakligen rådande klimat-, mark-, terräng- och vegetationsförhållanden samt mänsklig påverkan. Västmanlands län tillhör den boreala regionen.

1.5 Definition av naturtyper samt bevarandemål

1.5.1 Silikatgräsmarker (6270)

Definition av naturtyp

Artrika, hävdpräglade gräsmarker nedanför trädgränsen på torra–friska, silikatrika jordar. Naturtypen har utvecklats genom lång hävdkontinuitet, men kan vara stadd i igenväxning. Krontäckning av träd och buskar, som inte är av igenväxningskaraktär, är 0-30 %. Hävdgynnade arter ska finnas.

Bevarandemål för naturtypen

Naturtypen är präglad av en kontinuerlig hävd i form av bete eller slåtter. Hävden är sådan att grässvålen är väl avbetad vid betessäsongens slut. Invandrande träd och buskar röjs regelbundet så att betesmarkens träd- eller busktäckning inte ökar, värdefulla träd och buskar bevaras. Kärlväxtfloran är artrik och dominerad av hävdgynnade arter och med ett stort inslag av typiska arter som blåsuga, kattfot och ängsvädd. Naturtypens areal ska vara minst 3,9 ha.

1.6 Hotbild - vad kan påverka naturtyperna negativt?

Utebliven, för svag eller felaktig hävd leder till en ansamling av förna i markskiktet vilket försvårar för den hävdgynnade floran. På lång sikt medför för svag eller utebliven hävd att området växer igen med buskar och träd, vilket medför att den hävdgynnade floran och faunan utarmas till förmån för mer skuggtåliga växter.

Stödutfodring av betesdjur ger en indirekt näringstillförsel som ändrar konkurrensförhållandena för floran. Eutrofiering ger en konkurrensfördel åt näringsälskande växter som genom sitt växtsätt tränger ut den mer konkurrenssvaga för naturtypen traditionella floran. Övergångsutfodring kan dock accepteras under de två första veckorna efter betessläppet.

Invandring av gran skapar med tiden en igenväxning av betesmarken med ändrade konkurrensförhållanden till följd. Beskuggning orsakar uppluckring av grässvålen samt att den för naturtypen värdefulla floran trängs ut av mer skuggtåliga arter. Vidare orsakar granen försurning av marken samt utkonkurrerar de hävdgynnade arter som växer där.

Markexploatering och annan förändring av markanvändningen som t.ex. skogsplantering, dikning, insådd av främmande arter eller uppodling av betesmarken samt uppförande av byggnader eller andra anläggningar skulle allvarligt förändra habitatet.

1.7 Bevarandeåtgärder

Natura 2000 området Sillbotorp omfattas av tilläggsersättning i EU: s miljöstöd för betesmarker, vilket idag är en tillräcklig bevarandeåtgärd. I åtgärdsplanen föreskrivs bl.a. att marken vid vegetationsperiodens slut skall vara väl avbetad, att tillskottsutfodring och sambetning med gödslade vallar eller mark där

tillskottsutfodring görs inte får ske. I händelse av att miljöstödet ändras och övergår till något annat som motsvarar dagens stöd bör nya avtal tecknas. Om stödet skulle upphöra bör ett skötselavtal mellan brukare och länsstyrelse tecknas för att säkerställa att bevarandeplanens mål uppnås.

Den omgivande skogsmarken består i huvudsak av granskog, vilket medför att det sker en viss invandring av gran i betesmarken. Det är viktigt att uppslag av gran avlägsnas och att avfallet förs bort eller bränns.

1.8 Uppföljning

De mål som har angetts i bevarandeplanen ska följas upp. Bevarandemålen kommer att följas upp med olika tidsintervall beroende på vilken naturtyp eller art som berörs. Uppföljningen kommer framför allt att ske i skötselkrävande objekt. Naturtyper som inte är skötselkrävande kommer att följas upp där Länsstyrelsen anser det särskilt motiverat, samt i ett mindre antal objekt som ingår i den nationella uppföljningen av Natura 2000.

1.9 Förankring av området och bevarandeplanen

Utpekandet av Natura 2000-området Sillbotorp och framtagandet av bevarandeplanen har förankrats hos berörda enligt följande:

- Informationsbrev till berörda markägare juli 2004
- Utkast till berörda markägare för underhandssynpunkter januari 2005
- Utkast till Skogsvårdsstyrelsen för underhandssynpunkter maj 2005
- Remiss till berörda markägare, myndigheter m.fl. augusti 2005
- Därefter har bevarandeplanen bearbetats med beaktande av inkomna synpunkter
- Bevarandeplanen fastställdes december 2005

Efter regeringsuppdrag om kvalitetssäkring utifrån resultatet av 2004-2008-års basinventering:

- Informationsbrev till berörda markägare och myndigheter oktober 2009
- Remiss till berörda markägare, myndigheter m.fl. april 2010
- C
- Bevarandeplanen fastställs...

1.10 Typiska arter

Typiska arter är mindre allmänna, lätt igenkännbara och lätthittade arter som är typiska för sin naturtyp. Arterna är utvalda för att de reagerar snabbt på förändringar i miljön. De kan också vara en signal på lång kontinuitet eller att habitatet har tillräcklig storlek.

Listorna nedan visar de arter som är typiska för respektive naturtyp, de arter som Länsstyrelsen känner till att de finns i området är markerade med **fet stil**.

1.10.1 Silikatgräsmarker (6270)

Kärlväxter

<i>Svenskt artnamn</i>	<i>Latinskt artnamn</i>	<i>Svenskt artnamn</i>	<i>Latinskt artnamn</i>
Adam och Eva	Dactylorhiza sambucina	låsbräken	Botrychium lunaria
backnejlika	Dianthus deltoides	mandelblom	Saxifraga granulata
backsippa	Pulsatilla vulgaris	nattviol	Platanthera bifolia
backtimjan	Thymus serpyllum	ormrot	Bistorta vivipara
blåsuga	Ajuga pyramidalis	pillerstarr	Carex pilulifera
bockrot	Pimpinella saxifraga	prästkra	Leucanthemum vulgare
brudbröd	Filipendula vulgaris	revfibbla	Pilosella lactucella
darrgräs	Briza media	rödkämpar	Plantago media
fjälltimotej	Phleum alpinum	slåtterfibbla	Hypochoeris maculata
fältgentiana	Gentianella campestris	slåttergubbe	Arnica montana
			Helianthemum
granspira	Pedicularis sylvatica	solvända	nummularium
grå ögontröst	Euphrasia nemorosa	sommarfibbla	Leontodon hispidus
gullviva	Primula veris	spindelört	Thesium alpinum
hirsstarr	Carex panicea	stor blåklocka	Campanula persicifolia
höskallra	Rhinanthus serotinus	svartkämpar	Plantago lanceolata
jungfrulin	Polygala vulgaris	svinrot	Scorzonera humilis
kattfot	Antennaria dioica	vårfingerört	Potentilla crantzii
klasefibbla	Crepis praemorsa	ängsskallra	Rhinanthus minor
knägräs	Danthonia decumbens	ängsvädd	Succisa pratensis
knölsmörbomma	Ranunculus bulbosus	ögontröst	Euphrasia stricta
liten blåklocka	Campanula rotundifolia		

Skalbaggar

<i>Svenskt artnamn</i>	<i>Latinskt artnamn</i>	<i>Svenskt artnamn</i>	<i>Latinskt artnamn</i>
fälttordyvel	Geotrupes stercorarius	nordlig dyngbagge	Aphodius borealis
glansdyngbagge	Aphodius ictericus	rakhorndyvel	Onthophagus nuchicornis
heddyngbagge	Aphodius sordidus	rödbukig dyngbagge	Aphodius foetens
jorddyngbagge	Aphodius granarius	sandtordyvel	Geotrupes spiniger
krokhorndyvel	Onthophagus fracticornis	slät dyngbagge	Aphodius erraticus
likdyngbagge	Aphodius luridus	smådyngbagge	Aphodius pusillus
mindre horndyvel	Onthophagus similis	snyltdyngbagge	Aphodius porcus
månhornsbagge	Copris lunaris	svart majbagge	Meloe proscarabaeus
mörk vårdyngbagge	Aphodius punctatosulcatus	vårtordyvel	Geotrupes vernalis

Fjärilar

<i>Svenskt artnamn</i>	<i>Latinskt artnamn</i>	<i>Svenskt artnamn</i>	<i>Latinskt artnamn</i>
allmän bastardsvärmare	Zygaena filipendulae	skogspärlemorfjäril	Argynnis adippe
allmän metallvinge-svärmare	Adscita statices	skogsvisslare	Erynnis tages
bredbrämad bastardsvärmare	Zygaena lonicerae	slåttergräsfjäril	Maniola jurtina
brun blåvinge	Aricia eumedon	smalprötad bastardsvärmare	Zygaena osterodensis

brunfläckig pärlormorfjäril	Boloria selene	smultronvisslare	Pyrgus malvae
hedpärlormorfjäril	Argynnis niobe	turkos blåvinge	Aricia nicias
klubbsprötad		violettkantad	
bastardsvärmare	Zygaena minos	guldvinge	Lycaena hippothoe
liten bastardsvärmare	Zygaena viciae	vitfläckig guldvinge	Lycaena virgaureae
midsommarblåvinge	Aricia artaxerxes	ängsblåvinge	Polyommatus semiargus
prydlig pärlormorfjäril	Boloria euphrosyne	ängsnätfjäril	Melitaea cinxia
silversmygare	Hesperia comma	ängspärlormorfjäril	Argynnis aglaja

1.11 Litteratur

Jordbruksverket, 2002-2004, *Inventering av värdefulla ängs- och betesmarker*, Jordbruksverkets databas TUVa och GIS-skikt (Objekt C9E-YDV)

Länsstyrelsen i Västmanlands län, 2005, *Bevarandeplan för Natura 2000-området Sillbotorp SE0250184*, Dnr 511-6274-05

Länsstyrelsen i Västmanlands län, 2007, *Förslag till åtagandeplan för betesmarker och slåtterängar 2007-2011, ärendeverision 1 (2007-2011)*, U 2354

Länsstyrelsen i Västmanlands län, 2009, *Ängssvampar i Västmanlands län – En inventering 2009*, (ej tryckt)

Natura 2000-databasen, område Sillbotorp, SE0250184. (ej tryckt)

Naturvårdsverket, 2005, Art- och naturtypsvisa vägledningar för Natura 2000

